

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De secundo gradu spiritualis profectus, qui est, refrenatio inordinatarum
passionum. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

cap. 4. n. 3. & seq.

plicaturus sim, in Opusculo de conservando spiritu, tempore studiorum.

CAPVT TERTIVM.

De secundo gradu spiritualis profectus: qui est refrenatio inordinatarum passionum.

62.

Secundus gradus malorum minuendorum, est per destructionem. Aliter res euelluntur, aliter destruntur. Quae euellantur, radicibus abolentur, ut male herbae aut plantae: & sic vitia omnia & peccata eradicanda sunt. At quae destruntur, non necessario radicibus euelluntur, ut dum quis malas herbas conculcat, vel superficialiter abscindit, relictis radicibus, ex quibus deinde herbae pullulare solent. Ad secundam hoc genus malorum, spectant innatae omnibus nobis passiones, quarum moderatio, primo, post euulsa vitia, loco procuranda est; Vnde Abbas Isaac apud Cassianum, tradens modum, quo construenda sit turris sublimissima perfectionis, post purgationem vitiorum, statim necessarium esse ait, ut effodiantur succidua, mortuae, & videra passionum: & c. 3. necessarias dispositiones, ad contemplationem perfectam, docet esse; ut mens, ab omnibus terrenis vitiis sit expurgata, cunctisque mandata facibus passionum, quae, ut docent Theologi, in nobis nil aliud sunt, quam actus appetitus sensitiui, quatenus sunt, cum corporis motione, & alteratione, & saepe praeueniunt nostram rationem, illamque perturbant, & ad peccatum inclinant. Seu, ut ait S. Damascenus, sunt motus sensibiles, illius partis animae, in qua inest appetitus (id est sensitiuus) ad boni aut mali cuiuspiam speciem, ipsi obseruantem. Ideo passiones animae. S. Thomas dicit esse, in appetitu sensuali, cuius obiectum est, bonum & malum. Vnde omnium passionum animae, quadam ordinantur ad bonum, ut amor, & gaudium; quadam ad malum, ut timor, & dolor. Porro haec passiones non in omnibus aequaliter vigent, tum ob inaequalitatem virtutum moralium, quae, etiam perfecta, etsi non totaliter tollant passiones (ut docet S. Thomas), ordinant tamen eas, & moderantur magis dum sunt perfectiores: tum ob differentiam naturalis complexionis, ob quam, biliosi, magis irascuntur, quam phlegmatici. Qua de re sic S. Gregorius: Humana anima, semel a sternitatis statum deservens, ad fluxum temporalitatis delapsa, hanc mutabilitatem alterationum motionum, quam dum caderet, volens appetit, dum conatur surgere, cogitur inuita tolerare: inde quippe punita est, vnde delectata. Quam profunde autem insitae nobis sint haec motiones, ostendit S. Hieronymus: Difficile est, quin potius impossibile, perturbationum inuitis carere quempiam, quae significantius Graeci ἀπειρομαχος, ante passiones vocant. Cum ergo hi motus, quia naturae nostrae, peccato vitiatæ, insitui sunt, extirpati non possunt, frenandi sunt, & compescendi, ne

Coll. 9. c. 1.

1. 2. ad 3.

63.

Suar. to. 1. in 3. p. disp. 3. 4. sect. 1. l. 2. fid. c. 22.

1. p. 9. 95. 2. 2. ad 3.

64.

1. 2. 4. mor. c. 7.

Epist. 9. Orig. ho. 23. in Num. & in c. 1. Rom. Baf. in Psal. 37. Hier. in c. 69. Il. Amb. in Psal. 37.

nobis noceant. Soli Deo competit, vacuum esse nostris affectibus; qui dum ei in sacra Scriptura tribuantur, non propria, sed metaphorica locutio est, ut obseruarunt SS. Patres.

Atque ita, etiam Plutarchus loco citato, cum omnium, ait, animi affectionum vacuitas, res sit magna, ac diuina, nos autem profectum, remissione quadam & mansuetudine affectionum desiniamus, necesse est, & inter se, & cum aliis comparare motus animi, & ita discrimen examinare. Frenandi sunt ergo, innatarum nobis passionum, inordinati affectus, seu motus nos perturbantes. Talis enim perturbatio scdat animae nitorem. Hinc S. Chrysostomus, Animi passiones, inquit, seu affectiones, & morbi, animam efficiunt immundam, & patibilem reddunt animam, quae est immortalis: non quidem dum sunt in actu primo, sed in actu secundo, dum se per operationes produnt. Haud possibile est, inquit S. Dorotheus, omni carere passione, non operari autem illas, hoc vitique non impossibile est. Aliud enim peccatum, aliud affectus hi sunt, ira, cupiditas, prauas, & quaecumque eiusmodi. Peccata vero, sunt opera ipsa affectionum, quando quis agit, & ad actum corporis, trahit ea opera, quae sibi fuerint à passionibus suggesta. Et ita Dominus loquitur apud S. Damascenum. Ego opifex, figmento meo concupiscentiam induci, prouideq; naturalem motum minime erimino, & c. non eius, quod rectè satum est radicem enello, verum ad vltimas corruptae stirpis fibras, elido & amputo. In quem sensum scribit S. Cyrillus Alexandrinus: Fieri non potest, ut insitam carnis concupiscentiam eradiceamus. Et, Prorsus à perturbationibus alienum esse, non est huius temporis, sed futuri saeculi. Possant tamen destrui, quoad earum actus aliquos, & circa destructionem eorum, profectus noster versatur, & secundo loco post euulsionem vitiorum, poni debet. Nam ut ait S. Gregorius: Perfectus quisque, cum in se vitia vicerit, statim mentem, etiam contra vulnera passionis accingit. Quod proprium esse Dei amicorum, dixit ipse Deus S. Brigitta: Amici mei & filij mei, preparant filio meo requiem, non in plumis ouium, sed in concordia virtutum, & in refrenatione malorum affectionum. Porro diligenter hoc loco notandum est, fugienda esse duo extrema circa doctrinam de passionibus, seu affectibus naturalibus.

Primo Stoicorum, & Origenis, ac eius sequacium Palladij, Euagrii & aliorum, ob id reprobatorum à S. Hieronymo, & quoad Stoicos, à S. Augustino & Tertulliano: ac à S. Climaco, quoad Euagrium, qui commendabat ἀπειρομαχος id est insensibilitatem quamdam affectionum humanorum, scilicet doloris, tristitiae, timoris & similibium, perfectam vacuitatem, ad quam putabant homines exercitio virtutum posse & debere peringere, quod S. Hieronymus (affectibus pro se stare, Peripateticos & Academicos nouos & Ciceronem) confutat fuisse, exemplo Christi & Pauli: & S. Chrysostomus, exemplo Abraham, Isaacum oblaturi, qui sine vitio admittantur.

Aug. l. 9. c. 1. & in Plal. 107. Chryf. hom. de Paenit. l. ad Di. c. 6. Dam. l. 1. fid. c. 14. S. Thom. 1. p. q. 2. a. 1. ad. hom. 8. in c. 3. Co. 1. loff. Ser. fca. Doct. 1. Paul. c. 27. Ladu. Anthro. c. 1. de orat. in spit. re. tit. 67. l. 6. mo. c. 8. 1. 1. Ret. c. 3. Terrul. ada. Ho. mag. Hier. ep. 15. ad Creph. Aug. l. 14. c. 3. Climac. grad. 4. Barcon. 4. an. p. 11. orat. de B. Abra. l. 1. Iacob. c. 11.

67. In Proc- mio & sect. 10. 1. cont. duas ep. Pel. c. 1. apud Stob. set. 1. Ibid. 68. Hier. ep. 8. ad De- metr. & ep. 6. ad Cresiph. Greg. 1. 5. c. 11. l. 1. Reg. & 6. mor. c. 27. 1. adu. Anthro. c. 1. to. 1. h. 3. de lob. 69. In c. 5. Gal. v. 23.

tebant similes humanos affectus. Hi enim, ex innatâ nobis concupiscentiâ nascuntur, de quâ sic S. Ambrosius: *Gravissima causa culpa conscientia; quam tamen ratio emollit & comprimit. Emollire enim potest, eradicare non potest, quoniam animus, qui est rationis capax, non est suarum passionum dominus, sed repressor; seu ut solet loqui Theodoretus, in religiosa historiâ, sopitor. Quocirca solus Christus Dominus per se & ex se habuit, non quidem hâc insensibilitatem, habuit enim affectus naturales, sed vt ait S. Augustinus, restitentiâ spiritui, non habuit in carne mortali. Quod tamen & B. Virgini, & alijs quibusdam selectis seruis suis, etsi in gradu longè inferiore, concessit, vt paulò post videbimus. Ceterùm aliquos Pythagoricos bene de humanis sensisse affectibus, certum est. Nam Theages Pythagoricus sic ait: Quoniam virtus morum, circa affectus, & affectuum præcipui, Voluptas & Dolor, liquet non in eo virtutem esse, vt eximantur affectus animo, sed vt modificentur & temperentur. Et Archytas ex eadem scholâ: Nascitur, inquit, ex affectibus virtus, & nata cum illis consistit, sicut concinna modulatio ex acuto & graui: item temperies ex calido & frigido. Non igitur tollere affectus oportet, sed aptare ad id, quod rationem Decoris & Mediocritatis habet.*

Secundò, fugienda est etiam, contrariâ doctrina S. Hieronymi eodem loco & S. Gregorij, qui, (nisi eorum verba, piè interpretemur, vt possumus & debemus) nimium tribuendo ingentis naturæ humanæ affectibus, ad eò illis putant omnes obnoxios, vt etiam Sanctos omnes asserant, tum alijs non tangi tantùm, sed molestè perturbari passionibus, tum in nocte, & aliâs, ea pati, quæ hominum sunt, & cogitatione aliquâ vitiatorum titillari. Quibus similia dicunt alij quidam cum S. Cyrillo Alexandrino dicente (dum differit de lege membrorum) fieri non posse, vt insitam carnî concupiscentiam eradicemus: Hoc enim, etsi multi Sanctorum passi sint, certissimum tamen est, fuisse, & esse, & fore tales in Ecclesiâ, seruos Dei altissimi, quibus speciali beneficio gratiæ suæ, Deus magnâ pacem, in certis quibusdam naturalibus affectibus concessit: hoc est, quietem omnimodam à perturbatiuis, & inquietatiuis motibus naturalium affectuum, præsertim circa iram, gulam, & libidinem, rectæ rationi & virtuti repugnâtiuum, dum, vt de S. Iob asserit S. Chrysostomus, *concoris cum animâ caro, ad pietatem trahit arastrum.*

Hoc testantur testes omni exceptione maiores. Imprimis S. Hieronymus, clarè alibi indicat, viros perfectos, esse liberos etiam ab illis cupiditatibus & cogitationibus malis, quibus non præbetur consensus. Inter modestiam, inquit, & continentiam hoc interest, quod modestia, in viris perfectis est consummataque virtutis. Continentia vero, in viâ quidem virtutis est, sed necdum peruenit ad calcem: quia cupiditates adhuc, in eius, qui se continet, cogitatione nascuntur, & mentis polluant primò-

pale, licet non superent, nec ad opus petrabant cogitantem. Et S. Dionysius Areopagita, Epistolâ ad S. Ioannem Euangelistam in Pathmos relegatum, sic eum alloquitur: *Et te quidem, non aded insanus sum, vt arbitrer aliquid pati: imò & passiones corporis, hac tantùm in parte sentire te credo, vt eas solam diiudices. Suprà autem, de alijs similia, vitæ beatorum cælesti conformia dixerat: Alios, inquit, cernimus, hic iam Dei consortio & familiaritate beatos; quia ab affectu omni, materialium rerum, longissimè secedunt, & in libertate malorum omnium (alia versio habet, & liberi ab omnibus malis) ex præsentis, vitæ futura primitias sumunt, inter homines, Angelico more conuersati, cum omni tranquillitate animi, ac denominatione Dei & sanctitate, & reliquis virtutibus.* De S. Paulo Apostolo, scribit S. Gregorius Nyssenus ponderans illa verba Apostoli: *Mihi vita Christus est: Hisce, inquit, verbis, tantùm non clamat Apostolus, nullam in se affectionem humanam viuere: non fastum, non timiditatem, non voluptatem, non dolorem, non metum, non audaciam, non iniuriarum memoriam, non inuidiam, non uindictâ, auaritiâ, honoris & gloriæ cupidinem, sed his omnibus abrais, solus inquit ille mihi superest, qui nihil est horum, qui est ipsa sanctificatio, & puritas, & immortalitas & lumen & veritas; qui pascat inter lilia in splendoribus Sanctorum. De alijs quoque similia, etsi non in tam excelso gradu, scribit S. Chrysostomus: Nihil aliud graue, & asorbum est, quàm in Dei offensionem incur- re. Hoc sublato, non afflictio, non inuidia, non aliud quidquam prudentem animam, molestiâ afficere potest. Quin potius, quemadmodum, si exiguum scintillam in maximum pelagus iniicias, eam protinus extinxeris: eodem modo, molestia omnîs, quamlibet ingens, si in animam bene sibi consciam inciderit, confestim perit, & euanescit: eoque nomine Paulus etiam, perpetuâ, lætitiâ fruebatur. Ad eundem modum, Patriarcha quoque ille (S. Abraham) in gaudio versabatur, tametsi multa grauiâ & acerba sustineret: quæ ibi numerat & amplificat. Idem de S. Iob ibidem asserit. Et idem alio in loco S. Chrysostomus, vniuersaliter hoc ipsum asseuerat: *Antequam superna illa præstetur habitatio, calum quodammodo fieri iussit Deus è terrâ: vt scilicet tales sint, dum in eâ degunt, ita vt omnia faciant, & loquantur, quasi qui conuersentur in calo. Denique pro hoc etiam esse Dominum deprecandum, (scilicet dum dicimus: Fiat voluntas tua sicut in calo & in terrâ,) Nihil enim est, quod propter terrenarum rerum habitaculum, ad supernarum virtutum perfectionem, homines prohibeat peruenire. Est quippe possibile, vt in terrarum adhuc regione degentes, quasi iam in calis habitent, ita cuncta perficiant.**

De S. Martino scribit Seterus Sulpitius, *Nemo vquam, Martinum vidit iratum, nemo morientem, nemo videntem: vnus idemque semper cælestem quodammodo lætitiâ, vultu præferens, extra naturam hominis videbatur. De S. Francisco, scribit S. Bonauentura in eius vitâ; Tanta in eo carnis ad spiritum*

Ep. 10. hom. 15. in Cant. h. i. in 2. Cor. in mor. hom. 263 in Mart. Dia. 1. cap. 14.

spiritum erat concordia, tanta obedientia promptitudo, quod cum ille ad omnem nitetur sanctitatem peringere, ipsa non solum non repugnaret, sed praecurre-
re nitetur. De S. Catharina Senensi B. Raimundus in eius vita sic scribit: *Expers erat omnium passionum humanarum (scilicet perturbantium & inquietantium) aliis virtuosus communibus consuetarum. Nec per inflans, poterat à fervore charitatis, quoquo modo remitti, & idem, nec vana gloria vento nec vquam irrationali appetitui locus in mente illa poterat reperiri.* De B. Catharina Genuesi, Frater Matthæus Tanner, in proemio eius vitæ scribit. *Humanam fidem excedere videtur, B. Catharinam à tricesimo aetatis suæ anno, usque ad finem vitæ, nempe triginta & amplius annis, omni ad malum seu vitium inclinatione caruisse. Quod etiam ratione & exemplo probat, non esse incredibile. Sed videamus quid alibi in eadem vitâ scribat: Tam erat, inquit, vehemens & continuus ardor animæ eius, ut præter naturales inclinationes, nulla ipsi tætaratio appropinquare posset, sique usque ad finem vitæ perseveravit. Sed & illa naturales eius propensiones, fortis eius reluctatione paulatim annihilatae sunt: dicebatque, nullo negotio, cuiquam tentationi resistere. Cum enim cor eius, puro esset amore succensum, minus tentationum, nulla aduolandi, nedum inuolandi erat occasio. Pari ratione in operationibus, tam interioribus, quam exterioribus, nihil patiebatur difficultatis. Dulcis amor eius absolutus, animæ, cordis, voluntatis, & omnium aliarum potentiarum ipsius, dominus erat, atque vniuersa in se, per verum amorem, penitus transformarat, idcirco vnus ipse in cunctis eam perpetuo regebat, & ducebat, &c. sensualitatis aliquid concupiscenti, ita sedulo & fortiter reluctabatur, ut postea nullius rei desiderio tangeretur. Si quippiam abhorrebat, velut saniam cadauerum & similia nauseabunda, eadem incunctanter ori ingesta, manducabat, & bibebat, & deinceps nullam prorsus sentiebat naturæ repugnantiam. Hoc pacto omnes sensus suos mortificauit. Et infra: Primis quatuor annis (quibus sentiebat lucram spiritus cum carne & passionibus) euolutis, vniuersa eius inclinationes fuerunt precepta, relicto illi habitu virtuoso, in omnibus, promptitudinem ac facilitatem prestante. Sic etiam passio timoris, dum imminet euadens mortis propinquæ periculum, conaturalis est hominibus, etiam perfectis: aliquibus tamen Deus dat, etiam timoris plenum dominium. Quando S. Antonius vidit duos leones ad se in eremo currentes, primum exhorruit: deinde se colligens, mansit impavidus, quemadmodum scribit S. Hieronymus in vitâ S. Pauli primi eremitæ. Et S. Athanasius in S. Antonij vitâ tanquam rem admiratione dignâ recenset: quod nec demonum quotidianas congressiones expauerit, nec quadrupedum & reptilium feritatis in solitudine cesserit, immobilem & tranquillam retinens animi firmitatem. Et S. Hilarion adhuc puer, in eremo se inuadentibus latronibus, & mortem ei minitantibus, dixit: se eos non timere, teste S. Hieronymo in eius vitâ. Et Ab-*

pag. 4.

c. 5. vitæ eius.

cap. 15.

bas Theodorus, impetrauerat à Deo, ut auferretur ab eo formido: vnde interrogatus à quodam: *an si fiat subito sonus ruine alicuius timeret?* respondit, *Crede mihi, si calum terra adhareat, Theodorus non formidat.* De S. Marcio scribit S. Gregorius, per triennium in suâ speluncâ solum cum solo serpente, & orantem & cubantem mansisse imperterritum & cubasse, orique eius manum & pedem extēdisse. De Nostro S. P. Ignatio scribit Ribadeneyra, cum ex Hispaniâ nauigaturus esset in Italiam, amicos contradixisse ac distulisse nauigationem, quod *Aenobarbus, nobilis Turcarum archipirata, Tyrrenum mare, validâ classe obsidere diceretur, sed Ignatius magnitudine periculi nihil commotus, nauim conscendit. Et quamuis ea nauigatio gratis ac periculosa fuerit, malo nauis disiecto, multisque armamentis, vi tempestatis vel amissis vel labefactis, spei nihil esse ad salutem videtur, ideoque se ad mortem omnes pararent: Ignatius tamen se diligenter excutiens, animamque suam perentans atque explorans, timere nullo modo poterat.*

Beneficia sunt hæc Spiritus sancti speciali modo quosdam animas in thronum & domicilium suum, raris exornatum virtutibus, elegantis. Nam ut ait S. Macarius Aegyptius: *Animæ, quæ plenè illustrata est ab ineffabili plenitudine gloria; luminis vultus Christi, & Spiritus sancti repleta, ac digna, qua fieret domicilium, & thronus Dei, tota oculus, tota lumen, tota facies, tota gloria, & tota Spiritus euadit: nempe sic eam ornante Christo, gestante, agente, baulante, & ducente illum, & hunc in modum illam instruente, & spirituali decore adornante. Et paulò post, applicans visionem Ezechielis, ad animæ, Deo plenæ, statum, ait: Quemadmodum animalia illa spiritalia, non pergebant, quocumque liberet, sed quò nouerat, & volebat is qui sessor erat, & dirigebat. Sic & in hac vitâ, cohibet ipse, & impellit, dirigens spiritus suo, ita ut proficiantur non pro arbitrio suo in calum cum voluerint: & abiecto corpore tractat, & impellit animam, sapientia sua, & rursum, cum voluerit, descendit in corpus, & in cogitationes, denud, cum liberit; in resurrectione quoque, pari corpora dignabuntur honore: animam interim, quæ spiritui mixta est, talem præsustante gloriam. Talem animæ statum ex diuinæ gratiæ beneficio prouenientem, S. Diadocus appellat, omnem indolentiam, quam gloria Dei operatur. Et alio in loco, explicans clarius, quid illa sit, ait: esse vacuitatem turbidarum affectionum: quæ, si adsit, mortem tanquam occasione vita prioris, tunc, magno cum gaudio expectari.*

Neque sanè hoc impossibile videri debet. Nam fomes peccati, iuxta doctrinam S. Thomæ & Suarez & Vasquez, consideratus in actu primo, siue significet, ut vult Suarez, ipsum appetitum sensitium, ut coniunctum priuatiõni illius rectitudinis, & subiectionis, quam per originalem iustitiam, in statu innocentia habebat ad rationem superiorem, ac proinde significet, appetitum sensitium, ut expeditum, & c.

& quasi proximè dispositum, vt præuenire possit rationem, & contra illam moueri: duos habens effectus, inclinationem ad malum & difficultatem ad bonum: siue consideratus fomes peccati, in actu secundo, vt absolute putat Vasquez, sit actualis motio seu vitalis, & sensibilis affectio ipsius appetitus ad obiectum sensibile, rationi contrarium, ipsam rationem præueniens & ad peccatum trahens. Hic, inquam, peccati fomes, minuitur per sacramentum Eucharistia susceptum: vt docet S. Thomas. Cum autem in sanctis quibusdam, & magnis Dei seruis, Eucharistia suscipiatur, cum summâ dispositione, & deuotionis seruore; illius beneficio assequuntur, ne fomes tantas vires exerat (vt ostendat in Opusculo de Eucharistia efficaciam ad perfectum spirituale) quantas exeret in peccatoribus, & iustus tepidè Deo seruiantibus. Deinde idem fomes peccati, minuitur per exercitium, præsertim heroicarum virtutum. Vnde S. Augustinus, *Concupiscentia, inquit, quotidie minuitur à proficientibus & continentibus.* Et alibi ait: *Desideria carnis, in aliis sunt maiorâ, in aliis minorâ, prout quisquis in hominis interioris nouitate profecerit.* Et S. Thomas cum probans Christum non habuisse fomitem peccati, dixisset, id præstitisse gratiam & omnes virtutes, secundum perfectissimum gradum; etiam de aliis dicit: *quod quando virtus fuerit in aliquo magis perfecta, tandè magis in eo debilitatur vis somniti.* Simili modo passionum nostrarum motus, dicit S. Augustinus, nobis ad meliora proficientibus, magis magisque minui: ideoque mirum videri non debet, quod de his Sanctis supra commemorauimus. De quibus, vt monet Cassianus, de simili argumento scribens: *Si quis voluerit veram proferre sententiam, & virum queant impleri desiderat experiri, festinet prius eorum propositum, simili studio & conuersatione suscipere: & tum demum ea, que supra voluntatem hominis videbantur, non solum probabilia, verum etiam suauissima deprehendi.*

Sed præter habitus virtutum, tum infusarum, tum acquisitarum in gradu heroico inhaerentes, (qui soli non sufficiunt ad impediendos motus passionum, ne exurgant, vt benè docet Suarius & Vasquez, & initio vsus rationis in ordinarijs hominibus esse non solent tam perfecti) maximè conducit, extrinseca Dei providentia, partim impediens, ne occurrant obiecta, quæ possent motus inordinatos passionum excitare, partim negans concursum, ad cogitationes, vel affectiones malas, etsi occurrant talia obiecta, ex quibus ea excitari possent. Præterea plurimum iuuant auxilia, Dei gratiæ excitantis, & præuenientis, ac adiuuantis hominem ad eliciendos actus bonos iis temporibus & occasionebus, in quibus, si mens illis occupata non esset, per obiecta appetitui sensitiuo occurrentia, excitati fuissent motus inordinati passionum. Nam benè ait S. Bernardus:

Non habet quo se immisceat vanitas, vbi totum occupat caritas. Et his duobus vltimis modis potissimum, Deus aliquos Sanctos, etiam in ipsâ pueritiâ, illustres hac in parte reddidit.

Sic S. Thomas Aquinas, postquam se cinctum ab Angelo persensit, ab omni tentatione carnali, deinceps immunis fuit. Sic B. Aloysius Gonzaga, totâ vitâ suâ, non tantum ab impuris motibus, & tentationibus sed etiam à scædis cogitationibus semper liber fuit, quemadmodum de eo iuratus, testatus est eius Confessarius, Cardinalis Bellarminus: & scribitur tum in vitâ B. Aloysij, tum in vitâ Cardinalis Bellarmini.

Talibus modis & ille castitatis gradus à Deo confertur, de quo scribit S. Ioannes Climacus:

si quis & in somnis, perfectam semper insensibilitatè, in corporum specie & veritate possedit, non tantum se vigilans, ita animata, sicut inanimata intueatur, & ita rationalibus & brutis corporibus afficiatur.

Nam vt scribit S. Antonius Abbas, disputans quomodo Spiritus sanctus membra & motus corporis, à malo auocet, & conuertat ad bonum: *Extinguitur, inquit, etiam motus ille, per virtutem Spiritus pacificantis totum corpus, & perimentis totum illum motum, (quem supra dixerat, esse triplicem: Vnum à Naturâ, secundum à cibo & potu copioso, tertium à dæmone tentante) & addit: astimo, quod talis habitatio (scilicet Spiritus sancti in corpore iusti, sic ab eo adiuti) in immutato per spiritum corpore, acceperit etiam in hac, partem quamdam spiritualis corporis, quam acceptura erat in resurrectione iustorum.* Et verò ita est. Quia vt docuit S. Macarius, huius S. Antonij discipulus: *Gratia diuina, cor regit, ac moderatur vniuersum organum corporeum, & si parsua corporis occupauerit, omnibus membris & cogitationibus imperat, & per omnia membra corporis graditur.* Et infra: *Sunt, inquit, alij, in quibus libido prius desit, extincta est, & arefacta: sed ij, summorum virorum sunt gradus.* Et hanc ob causam idem alibi ait: *Seruis Dei, abundantem gratiam, non tantum desideria, que à diabolo suggeruntur, exficcare, sed etiam naturalia: & nunc viros Dei, præstantiores esse primo Adam: nimirum, quis is post peccatum commissum, sensit rebellionem carnis, quam Scriptura exprimit, per agnitionem suâ nuditatis, à quâ multi sancti fuerunt vel semper, vel diu liberi, singulari Dei gratiâ adiuti: qui tamen alios passionum affectus experiebantur contra Stoicorum impatibilitatem.*

Porrò S. Climacus, impugnavit hanc Stoicorum à Sanctis reiectam insensibilitatem: & in Euagrio eam improbauit ei fauenti: vt benè defendit Climacum Baronius. Similibus signis describit perfectam Castitatem Cassianus, & apud eum Abbates varij & experti. Et de S. E. quitio narrat S. Gregorius, & id solere à Deo dari dicit S. Bernardus. Et tamen hæc passio omnium maximè est difficilis expugnata, vsque aded, vt S. Diadochius scriptum reliquerit, post

vniversa, i. 6. fin.

71. 3.p. q. 79. a. 6. ad 3.

1.1. de nupt. & concup. c. 25. & 27. 1.2. cont. Iulian. c. 5. & 8. 3. p. q. 15. a. 2.

1.2. cont. Iulian.

72. Præfat. in decem Collat.

Suar. to. 2. in 3. p. disp. 4. sect. 7. Vasq. to. 2. in 3. p. disp. 118. c. 3. n. 31. & disp. 131. c. 7.

Ser. 18. in Cant.

73.

1.1. c. 6. Cepar. 1. 6. c. 22. Pet. San. gr. 15. post inuit.

74.

ep. 1. ad suos fratres to. 4. Biblioth. SS. PP.

hom. 15.

hom. 16.

Gen. 3. 10.

75.

to. 4. an. ann. 288. Coll. 6. c. 10. 20. 22. Coll. 7. c. 2. Coll. 12. c. 7. 11. 12. 16. Coll. 15. c. 10. Coll. 19.

Greg.
dial. 1. 1.
c. 4.
Bern. ser.
de verb.
Sap. t. 2.
S. Thom.
S. Diad.
c. 99.

vniuersas ferè passiones, ab homine Dei victas, duos remanere demones luctantes cum eo: quorum vnus quidem turbas facit anima, dum ita eam ab amore Dei, ad importunum zelum traducit, vt nullum alium aquè, atque se Deo placere velit; alterum verò corpori, dum illum, ad desiderium rei veneræ, incendij cuiusdã operatione mouet. Hoc autem corpori accidit, primum quidem, quia hac voluptas, propria est natura, vt pote ad generandum insita, quamobrem facillè corpus superatur: deinde quia cedit Deus. Cùm enim aliquem, in numero luctantium, multitudinè virtutum excellentem esse videat, permittit enim quandoque, ab eiusmodi demone sedari, vt existimet, se omnibus viuentibus viliozem. Benè, dixit S. Diadochus, quandoque, magna virtutibus præditos per hac infestari à demone, sed nec semper, nec sæpè, nec omnes viri coram Deo magni, talibus impugnantur telis.

76.
t. 2 q. 61.
2. r.
Macr. c. 8.
Plot. En.
neade 1.
1. 2. c. 3.

Quocirca S. Thomas, describens virtutes cardinales, & Plotino Platónico, appellat purgati animi, sic eas deleribit. Quod prudentia, sola diuina intueatur: temperantia, terrenas cupiditates nesciat: fortitudo, passiones ignoret: iustitia cum diuinã mente perpetuo societur: eam scilicet imitando. Quas quidem virtutes, dicimus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vitã perfectissimorum. Quin & virtutes, quas eodem loco vocat. Purgatorias, prout eas ibi explicat, à passionibus non inquietantur.

77.
In præl.
rel. hist.

Quod non difficile credetur à quouis, si obseruauerit præclarum Theodoretum monitum, qui scripturus in religiosã historiã, multa Sanctis diuinitus concessa dona admirabilia, rogat, ne ijs qua dicuntur, minus credant, si quid audiant, quod eorum vires superet; nec ex se illorum virtutem metiantur: sed aperte sciant, quod piorum animis, Deus desuper metitur dona sanctissimi Spiritus, & maiora largitur perfectioribus: illis nimirum, qui, vt supra dixerat, imitantur vitã institutionem, qua agitur in calu. In quibus nulla viget passionum perturbatio, sed beatæ mentis cum summã iucunditate tranquillitas: seu vt loquitur S. Gregorius, imperturbatio cogitationis. Et hoc sentiu intelligendus est S. Bonauentura, cùm S. Franciscum in eius vitã scribit, ad terrena foris desideria, per Christi charitatem, totum esse insensibilem factum.

hom. 18.
in Ezech.
c. 10.

Et propter hanc fortassis tranquillitatem mentis, qua sequitur refrenationem perfectam passionum nostrarum, ac plenum in eas dominium, dicit Clemens Alexandrinus, homines Deo charos, & genere vitæ laudabiles, per totam vitã, diem festum agere, & omnem eorum vitæ cursum, esse celebrem quemdam, & sanctum diem festum, scilicet, ab inquietudine & laboribus liberum, quos adferunt alij, non refrenati affectus & perturbationes passionum.

1. 7. Stro.
18. 5. 17.
5. 2. 8.

Quas qui refrenant, & cum vitiis rationi subigunt, illos S. Dorotheus vocat iuxta Apostolum, mundo crucifixos: quia nimirum, vt idem ait, carnem suam crucifixerunt, cum vitiis & concupiscentiis: quæ verba, potissimum religiosis con-

Doct. r.
Gal. 5. 14.
Gal. 5. 24.
ep. 63. ad
Cleric.
Neocæs.

uenire, dicit S. Basilius. Qui ergo proficere vult, non tantum crucifigat vitia, seu peccata, sed etiam motus inordinatos passionum, rationi repugnantium. Nam vt ait S. Bonauentura, Renunciatio nostra voluntatis, tres habet gradus: Primus est, resistere vitiis: qui est status continentium: Secundus est, passionibus imperare, & pace frui: Tertius, Deo adherere & vniui, quando iam virtutes transiunt in affectum cordis. Hac occasione.

Notandum est primò, Tyronibus, refrenationem passionum, & inordinatorum motuum, qui à passionibus procedunt, non oriri immediatè à virtutibus, quæ vocantur à Theologis infusæ, sed à virtutibus acquisitis, quæ per actus virtutum vniuocos acquiruntur. v.g. patientia, per actus patientiæ: deuotio, per actus deuotionis, & sic alia.

Notandum est secundò, habitus, seu virtutes infusæ, dari à Deo, non ad facilitatem operandi actus suos, sed ad substantiam ipsarum operationum. Virtutes verò acquisitas, dare facilitatem, & promptitudinem operandi. Et idè augmentum habituum, seu virtutum infusarum, non potest cognosci per experientiam, & quasi per sensum quemdam experimentalem earum, quia per se & formaliter, nec mortificant passiones, nec excludunt acquisitos habitus vitiorum, nec venialia peccata impediunt, quæ tria, præstant habitus virtutum acquisitarum. Vnde fieri potest, vt homo per Sacramentorum frequentiam, multum in gratiã crescat, & in virtutibus, quæ cum eã infunduntur, in ratione viuendi & exercendi virtutes, non admodum mutetur, nisi accedat incrementum virtutum acquisitarum, per frequentatos earum actus, vt inter alios Theologos obseruauerunt Suarez & Vasquez, & docet expressè S. Thomas. 1. 2. q. 65. art. 3. ad 2.

CAPVT QVARTVM.

Quæ sint signa, & gradus profectus, in moderatone Passionum.

Primò. Si passiones naturales, etsi vehementer nos infestent, numquam nos ad ostendendum Deum, vel proximum perducant. Cuius rei semper est periculum, dum passiones naturales commouentur. Reperire licet fontem, inquit S. Macarius, aquam puram emittentem, in quo lutum subiacet: cùm verò quis lutum commouerit, totus fons perturbatur: ita anima, quando perturbatur, maculatur & permiscetur vitio: nisi reprimat passionum impetus. Sic represserat S. Pachomius, qui à fratre, insolitã auditiã iniuriã, grauiter quidem tulit, verum tamen, nihil omnino ei respondit: sed mansuetè sustinens, sese continuit. Cœpit tamen, orando, se incusare, quod eum, modo meror vexet: modo furor exagitet: quamuis iure ac merito.